

Εισαγωγή

ΕΝΟΤΗΤΑ 1^η

Γιατί φιλοσοφεί ο άνθρωπος;

Στα φιλοσοφικά κείμενα της ελληνικής αρχαιότητας συναντάται συχνά η ιδέα ότι κάθε δραστηριότητά μας έχει έναν λόγο που συμβαίνει, έναν σκοπό προς τον οποίο αποβλέπει. Αυτό το «γιατί» το ρωτάμε πρώτα για την ίδια τη φιλοσοφία. Ο Αριστοτέλης, θέλοντας να διακρίνει τη φιλοσοφία από άλλες μορφές γνώσης, αναζητά την απάντηση με εμπειρικό τρόπο: ξεκινά από την παρατήρηση ότι όλοι οι άνθρωποι επιζητούν τη γνώση, την οποία κατακτούν μέσα από τις αισθήσεις, και προχωρούν από την εμπειρία που αφορά τα επιμέρους πράγματα στην τέχνη και την επιστήμη. Για να καταλάβουμε για ποιον λόγο φιλοσοφούμε, πρέπει να ορίσουμε τι είναι φιλοσοφία και να εξετάσουμε με ιστορική ματιά το πώς άρχισαν οι άνθρωποι να φιλοσοφούν.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ, *Μετά τὰ φυσικά*, Α 2, 98b12-28 [149 λ.]

1. **Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τε τῶν τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως.**

Γιατί, όπως συμβαίνει και τώρα, οι άνθρωποι άρχισαν για πρώτη φορά να φιλοσοφούν από περιέργεια και θαυμασμό. Στην αρχή θεώρησαν άξια

θαυμασμού τα παράξενα της καθημερινής ζωής και, προχωρώντας σιγά σιγά με αυτόν τον τρόπο, άρχισαν να προβληματίζονται και για τα πιο σημαντικά,

όπως λ.χ. για τα φαινόμενα της σελήνης και του ήλιου, για τα άστρα, για τη γέννηση του σύμπαντος.

2. **Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστίν· ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων)· ὥστ' εἶπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄγνοιαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν.**

Αυτός όμως που απορεί και που θαυμάζει, αντιλαμβάνεται ότι αγνοεί (γι' αυτό και όποιος αγαπά τους μύθους είναι κατά κάποιον τρόπο και φιλόσοφος, αφού οι μύθοι συντίθενται από γεγονότα θαυμάσια). Εφόσον λοιπόν οι άνθρωποι φιλοσόφησαν για να ξεφύγουν από την άγνοιά τους, είναι φανερό ότι επιζήτησαν την επιστήμη για την ίδια τη γνώση και όχι χάριν κάποιας χρησιμότητας.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

3 *Μαρτυρεί δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι.*

Αὐτὸ φαίνεται καὶ ἀπὸ τὴν πορεία των πραγμάτων. Μόνο ὅταν ὅλες σχεδὸν οἱ ἀμεσες ἀνάγκες τους ικανοποιήθηκαν, καὶ τὸ ἴδιο συνέβη με τὴν ἀνεση καὶ τὴν ἀπόλαυσή τους, μόνο τότε οἱ ἄνθρωποι στράφηκαν σ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τὴν πνευματικὴ ἀναζήτηση

4 *Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρεῖαν ἐτέραν, ἀλλ' ὡσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὢν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκὲν ἔστιν.*

Εἶναι λοιπὸν φανερό ὅτι τὴ γνῶση αὐτὴ δὲν τὴν ἐπιζητοῦμε γιὰ νὰ καλύψει ἄλλη ἀνάγκη, ἀλλὰ, ὅπως λέγεται ὅτι ἐλεύθερος εἶναι ἐκεῖνος ὁ ἄνθρωπος που ὑπάρχει γιὰ τον εαυτό του καὶ ὄχι γιὰ κάποιον ἄλλον, ἔτσι ἐπιζητοῦμε καὶ αὐτὴν ὡς τὴ μόνη ἐλεύθερη ἐπιστήμη, γιὰτὶ εἶναι ἡ μόνη που ὑπάρχει γι' αὐτὴν τὴν ἴδια.

(μετάφραση Β. Κάλφας)

2. Σχεδιαγραμματικὴ παρουσίαση τῆς ἐνότητας

Θεματικοὶ ἄξονες

1. Το ξεκίνημα τῆς φιλοσοφίας καὶ τὰ πρῶτα προβλήματα που ἐξέτασε.
2. Οἱ ἄνθρωποι ἀντιλαμβάνονται τὴν ἀγνοια τους καὶ ἀσχολοῦνται με τὴ φιλοσοφία. Ὅποιος ἀγαπᾷ τους μύθους εἶναι κατὰ κάποιο τρόπο καὶ φιλόσοφος.
3. Τι χρειαζόταν νὰ ὑπάρχει πρὶν τὴν συστηματικὴ ἐνασχόληση με τὴ φιλοσοφία.
4. Επομένως ἡ φιλοσοφία εἶναι «ἐλεύθερη» ἐπιστήμη, γιὰτὶ ἔχει αὐτονομία, εἶναι ἡ μόνη που ὑπάρχει γι' αὐτὴν τὴν ἴδια.

Ἡ Γνώση με τρόπο απλό καὶ κατανοητό!

3. Ενδεικτικές Δραστηριότητες (οι Απαντήσεις στις ερωτήσεις του ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΛΙΚΟΥ)

A. Τι λέει το κείμενο;

1. Ποια είναι τα επιχειρήματα στο απόσπασμα; Να προσεχθεί ο ρόλος του συνδέσμου γάρ.

Αναφέρονται στο απόσπασμα τα επιχειρήματα που έστρεψαν τους ανθρώπους να φιλοσοφήσουν. Για αυτό χρησιμοποιείται στην αρχή του κειμένου ο αιτιολογικός σύνδεσμός γάρ. Έτσι έχουμε:

- **Γιατί, όπως συμβαίνει και τώρα, οι άνθρωποι άρχισαν για πρώτη φορά να φιλοσοφούν από περιέργεια και θαυμασμό.** Αναφέρονται το ξεκίνημα της φιλοσοφίας και τα πρώτα προβλήματα που εξέτασε.
- **Αυτός όμως που απορεί και που θαυμάζει, αντιλαμβάνεται ότι αγνοεί (γι' αυτό και όποιος αγαπά τους μύθους είναι κατά κάποιο τρόπο και φιλόσοφος, αφού οι μύθοι συντίθενται από γεγονότα θαυμάσια).** Οι άνθρωποι αντιλαμβάνονται την άγνοια τους και ασχολούνται με τη φιλοσοφία.
- **Αυτό φαίνεται και από την πορεία των πραγμάτων.** Τι χρειαζόταν να υπάρχει πριν την συστηματική ενασχόληση με τη φιλοσοφία.
- **Είναι λοιπόν φανερό ότι τη γνώση αυτή δεν την επιζητούμε για να καλύψει άλλη ανάγκη, αλλά, όπως λέγεται ότι ελεύθερος είναι εκείνος ο άνθρωπος που υπάρχει για τον εαυτό του και όχι για κάποιον άλλον.** Επομένως η φιλοσοφία είναι «ελεύθερη» επιστήμη, γιατί έχει αυτονομία

2. Να παρουσιάσετε με δικά σας λόγια την πορεία του ανθρώπου από τον θαυμασμό στη φιλοσοφία. Να επισημάνετε τις ενδιάμεσες φάσεις;

Το θαυμάζειν αποτελεί και για τον Πλάτωνα αρχή της φιλοσοφίας; μάλα γάρ φιλοσόφου τοῦτο τὸ πάθος, τὸ θαυμάζειν. οὐ γάρ ἄλλη ἀρχὴ φιλοσοφίας ἢ αὕτη [: έντονα ο φιλόσοφος βιώνει την έκπληξη και τον θαυμασμό. και δεν

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

είναι άλλη η αρχή της φιλοσοφίας παρά ακριβώς αυτή] (Θεαίτητος 155d). = Ο θαυμασμός ήταν λοιπόν η απαρχή της φιλοσοφίας.

Προσπαθεί να εξηγήσει τα θαύματα που βλέπει όσον αφορά την γένεση του κόσμου και τους κανόνες που τον διέπουν (διαφορήσαντες).

Το ρ. άπορῶ (στερ. α- + πόρος): βρίσκομαι σε αδιέξοδο και αμηχανία, αδυνατώ να καταλάβω και να εξηγήσω κάτι: διατυπώνω απορία, ρωτώ να μάθω κάτι. Ο Αριστοτέλης (Μετά τὰ Φυσικά, 993a30 κ.ε.) παρομοιάζει τη διάνοια που βιώνει την άπορία με διάνοια δεμένη που επιδιώκει λύση (λύσιμιο). Με αυτό τον τρόπο η άπορία γίνεται αφετηρία φιλοσοφικής αναζήτησης.

Στην προσπάθειά τους οι άνθρωποι να λύσουν αυτές τις απορίες τους επινοούν τους μύθους. Επειδή όμως αντιλαμβάνονται πως αγνοούν πολλά, αφού επέλυσαν τα πιεστικά προβλήματα για να επιβιώσουν, ασχολούνται εκ νέου με τη φιλοσοφία που αποσκοπεί στην καθαρή γνώση πλέον και όχι στην πρακτική χρησιμότητα της.

3. Σε τι συνίσταται η διαφορά της φιλοσοφίας από επιμέρους τομείς της επιστημονικής γνώσης;

Φιλοσοφῶ: Στην αρχική του ετυμολογική σημασία (φιλῶ + σοφία) το ρήμα σημαίνει «αγαπῶ τη σκέψη και τη γνώση». Η φιλοσοφία είναι φιλία, επιθυμία σοφίας. Στην Πολιτεία (475b) του Πλάτωνα λέγεται: καὶ τὸν φιλόσοφον σοφίας φήσομεν ἐπιθυμητὴν εἶναι.

Ο Αριστοτέλης συνδέει άμεσα τη φιλοσοφική δραστηριότητα με την αναζήτηση της αλήθειας: ὀρθῶς δ' ἔχει καὶ τὸ καλεῖσθαι τὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην τῆς ἀληθείας [: είναι σωστό που καλεῖται η φιλοσοφία επιστήμη της αλήθειας] (Μετά τὰ Φυσικά, 993b19-20). Γι' αυτόν η φιλοσοφία αποσκοπεί στην καθαρή γνώση

και όχι στην πρακτική χρησιμότητα της.

Ἦδη, λοιπόν, από την αρχαιότητα το ρήμα φιλοσοφῶ άρχισε να αποκτά την ειδικότερη σημασία που έχει και σήμερα: στοχάζομαι, αναζητῶ και ερευνῶ σε έκταση και βάθος τη φύση των πραγμάτων και την αλήθεια των όντων, τη γνώση, τις αξίες κ.λπ.

Η λέξη επιστήμη προέρχεται από το ρ. επίσταμαι= γνωρίζω καλά.

έπιστήμη: ακριβής γνώση. Κατά τον Αριστοτέλη η επιστήμη συνδέεται άμεσα με τη λογική λειτουργία του ανθρώπου: ἐπιστήμη δ' ἅπασα μετὰ λόγου ἐστί (Αναλυτικά Ὑστερα, 100b10). Η επιστήμη υπερβαίνει την απλή εμπειρική μάθηση αλλά και τη γνώση μιας τέχνης. Αποτελεί σύνολο τεκμηριωμένων γνώσεων σε συγκεκριμένο και διακριτό τομέα του επιστητού.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

Επιστήμη με την τρέχουσα σημασία της θεωρείται κάθε σύνολο εξειδικευμένων και σύνθετων γνώσεων που με την εφαρμογή τους λύνουν ή και θέτουν προβλήματα θεωρίας και πράξης.

α) Σύνθετη σημαίνει :

- ότι η επιστημονική γνώση είναι πιο πολύπλοκη από ότι η απλή καθημερινή γνώση, ενώ συνήθως η πρώτη εκκινεί από την απλή γνώση ή και την προϋποθέτει.

- αποτελείται από αλληλοεξαρτημένα στοιχεία . Κάθε μεταβολή σε ένα από αυτά επηρεάζει όλα τα άλλα. Η επιστήμη ξεκινά από καθημερινές παρατηρήσεις, αλλά σε μοριακή βιολογία ή σε άλλες επιστήμες δεν μπορείς να ξεκινήσεις από εκεί.

β) εξειδικευμένη γνώση:

μαθαίνεις κάτι και μετά εξειδικεύεσαι. Εξειδικευμένη γνώση σημαίνει ότι ο όγκος της γνώσης είναι τόσο μεγάλος που ο καθένας επιλέγει τομέα του επιστητού για εξειδίκευση. Πανεπιστήμιονες δεν υπάρχουν πια.

γ) με την εφαρμογή τους:

η Επιστήμη δεν λύνει οπωσδήποτε προβλήματα μπορεί να θέτει, να επαναθέτει ή και να δημιουργεί προς απασχόληση των επόμενων γενεών. Τα προβλήματα ίσως να είναι εντελώς πρακτικά (βελτίωση αεροδυναμικού συντελεστή κυκλοφορούντος οχήματος) ή εντελώς θεωρητικά, όπως το πρόβλημα της ύπαρξης, το αεικίνητο (θεωρητική τρέλα, διάταξη συνεχούς κίνησης αυτοτροφοδοτούμενη).

Η φιλοσοφία όμως ενδιαφέρεται μόνο για την καθαρή γνώση.

B. Ας εμβαθύνουμε στο νόημα του κειμένου

1. Ο Αριστοτέλης θεωρεί τη φιλοσοφία ως μόνην ούσαν έλευθέραν τών έπιστημών. Ποια έννοια δίνει στο επίθετο έλευθέρα; Με ποια αναλογία υποστηρίζει την άποψή του;

Ο άνθρωπος προσεγγίζει τη **φιλοσοφία** όχι επειδή θέλει να καλύψει πρακτικές ανάγκες, αλλά για να αποκτήσει τις γνώσεις που εκείνη προσφέρει.

Τη συσχετίζει ο φιλόσοφος με την ελευθερία αφού μόνο ένα ελεύθερο άτομο μπορεί να φιλοσοφήσει. Ο δούλος τότε (5^{ος} αιώνας με ακμή της πόλης-κράτους και κατοχύρωση ελευθερίας) εθεωρείτο *έμψυχο εργαλείο*. Όπως ο ελεύθερος άνθρωπος ζει για κείνον και όχι για τους άλλους έτσι η φιλοσοφία είναι μια αξία ξεχωριστή.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

2. Γιατί ο φιλόμυθος είναι και κατά κάποιο τρόπο και φιλόσοφος για τον Αριστοτέλη; Διερευνήστε τη σχέση μύθου και φιλοσοφικού στοχασμού στην αρχαία ελληνική φιλοσοφία.

Ο μύθος είναι μία ιερή αφήγηση της οποίας το περιεχόμενο σχετίζεται με τη δημιουργία φυσικών, υπερφυσικών ή πολιτιστικών φαινομένων. Συχνά προσπαθεί να ερμηνεύσει κάποιες όψεις του κόσμου που μας περιβάλλει. Προηγήθηκε από τη φιλοσοφία, γιατί με αυτόν τον τρόπο αρχικά προσπάθησαν να εξηγήσουν οι άνθρωποι τα διάφορα φυσικά φαινόμενα. Χρησιμοποιήθηκε από τον Πλάτωνα στη *Πολιτεία* και από τους σοφιστές. Με τον μύθο αρχικά προσπάθησαν να απαντήσουν για την δημιουργία των όντων και τους φυσικούς νόμους. Στη συνέχεια όμως με τη φιλοσοφία απαντώνται οι πρωταρχικές απορίες και δημιουργούνται νέα ερωτήματα.

Γ. Για τη γλώσσα του κειμένου

1. Αφού εντοπίσετε τα έναρθρα απαρέμφата, να μελετήσετε στο κείμενο την ονοματική και ρηματική λειτουργία του καθενός.

3. Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ μικρὸν οὕτω προϊόντες καὶ περὶ τῶν μειζόνων διαπορήσαντες, οἷον περὶ τῆς σελήνης παθημάτων καὶ τῶν περὶ τὸν ἥλιον καὶ τὰ ἄστρα καὶ περὶ τῆς τοῦ παντὸς γενέσεως.
4. Ὁ δ' ἀπορῶν καὶ θαυμάζων οἶεται ἀγνοεῖν (διὸ καὶ ὁ φιλόμυθος φιλόσοφος πῶς ἐστὶν ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασιῶν): ὥστ' εἴπερ διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἀγνοίαν ἐφιλοσόφησαν, φανερόν ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον καὶ οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν.
5. Μαρτυρεῖ δὲ αὐτὸ τὸ συμβεβηκός· σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι.
6. Δῆλον οὖν ὡς δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρείαν ἐτέραν, ἀλλ' ὥσπερ ἄνθρωπος, φαμέν, ἐλεύθερος ὁ αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου ὦν, οὕτω καὶ αὐτὴν ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν τῶν ἐπιστημῶν· μόνη γὰρ αὕτη αὐτῆς ἔνεκέν ἐστὶν.

4. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

(Έναρθρο ονομάζεται το απαρέμφατο που εκφέρεται με άρθρο ουδέτερου γένους σε κάθε πτώση του ενικού αριθμού πλην της κλητικής και ισοδυναμεί με το αντίστοιχο ουσιαστικό. Βρίσκεται σε όλους τους χρόνους και δέχεται άρνηση **μή**.)

Εδώ χρησιμοποιούνται τα έναρθρα απαρέμφατα για να τονιστεί το δυναμικό της φιλοσοφίας.)

- ✓ **Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν** = Έναρθρο απαρέμφατο εμπρόθετο σε αιτιατική και λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας. Ο παροντικός Ενεστώτας δείχνει διάρκεια, ενεργητικής φωνής, υποκείμενο του οι άνθρωποι, δεν έχει αντικείμενο.
- ✓ **διὰ τὸ φεύγειν τὴν ἄνοιαν ἐφιλοσόφησαν** = Έναρθρο απαρέμφατο εμπρόθετο σε αιτιατική και λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας. Ο παροντικός Ενεστώτας δείχνει διάρκεια, είναι ενεργητικής φωνής, υποκείμενο του οι άνθρωποι και έχει αντικείμενο *τὴν ἄνοιαν*.
- ✓ **διὰ τὸ εἰδέναι** = Έναρθρο απαρέμφατο εμπρόθετο σε αιτιατική και λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας. Ο παροντικός Ενεστώτας δείχνει διάρκεια, είναι ενεργητικής φωνής, υποκείμενο του οι άνθρωποι, δεν έχει αντικείμενο.
- ✓ **τὸ ἐπίστασθαι ἐδίωκον** = Έναρθρο απαρέμφατο εμπρόθετο σε αιτιατική και λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας. Ο παροντικός Ενεστώτας δείχνει διάρκεια, είναι μέσης φωνής, υποκείμενο του οι άνθρωποι, δεν έχει αντικείμενο.

2. Να αναζητήσετε στο κείμενο όλους τους τρόπους αιτιολόγησης. Τι αιτιολογούν κάθε φορά οι συγκεκριμένες εκφράσεις/συντακτικές δομές;

γὰρ = αιτιολογικός σύνδεσμος παρατακτικός, μας εισάγει στις αιτίες ενασχόλησης με τη φιλοσοφία. Μας αιτιολογεί πώς άρχισαν να φιλοσοφούν οι άνθρωποι.

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν = λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας, δείχνει την πρώτη αιτία για την οποία φιλοσόφησαν οι άνθρωποι.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

θαυμάσαντες = αιτιολογική επιρρηματική μετοχή , φανερώνει τι θεώρησαν αξιοθαύμαστο οι άνθρωποι.

διαπορήσαντες = αιτιολογική επιρρηματική μετοχή , φανερώνει τι θεώρησαν αξιοπερίεργο οι άνθρωποι μετά το θαυμασμό τους.

ὁ γὰρ μῦθος σύγκειται ἐκ θαυμασίων = αιτιολογικός σύνδεσμος παρατακτικός , Μας αιτιολογεί την προηγούμενη πρόταση πως όποιος είναι φιλόμυθος θα είναι και φιλόσοφος.

διὰ τὸ φεύγειν = λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας, δείχνει την δεύτερη αιτία για την οποία οι άνθρωποι φιλοσόφησαν.

διὰ τὸ εἰδέναι = λειτουργεί ως εμπρόθετος προσδιορισμός της αιτίας, δείχνει την αιτία για την οποία οι άνθρωποι αναζήτησαν την επιστήμη.

οὐ χρήσεώς τινος ἔνεκεν = εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας, δεν ασχολήθηκαν οι άνθρωποι με τη φιλοσοφία για κάποια πρακτική χρησιμότητα, αλλά επειδή ήθελαν να εντρυφήσουν σε αυτή.

Σχεδόν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων ...ζητεῖσθαι = αιτιολογικός σύνδεσμος παρατακτικός , επεξηγεί το νόημα της πρότασης: «Αυτό φαίνεται και από την πορεία των πραγμάτων».

δι' οὐδεμίαν αὐτὴν ζητοῦμεν χρείαν ἑτέραν = εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας, οι άνθρωποι δεν φιλοσόφησαν για πρακτικούς σκοπούς.

αὐτοῦ ἔνεκα καὶ μὴ ἄλλου = εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας, εδώ έχουμε τον ορισμό του ελεύθερου ανθρώπου.

ὡς μόνην οὔσαν ἐλευθέραν = αιτιολογική επιρρηματική μετοχή , υποκειμενικής αιτιολογίας από το ὡς , φανερώνει ότι η φιλοσοφία αποτελεί την μόνη ελεύθερη επιστήμη.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!

μόνη γὰρ αὕτη ἐστίν = αιτιολογικός σύνδεσμος παρατακτικός . Μας αιτιολογεί γιατί η φιλοσοφία αποτελεί την μόνη ελεύθερη επιστήμη.

αὐτῆς ἔνεκεν = εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας. Μας αιτιολογεί γιατί η φιλοσοφία αποτελεί την μόνη ελεύθερη επιστήμη και υπάρχει για τον εαυτό της.

3. Με ποιους όρους και με ποια μορφή ορίζονται οι χρονικές φάσεις στο κείμενο;

Διὰ γὰρ τὸ θαυμάζειν οἱ ἄνθρωποι καὶ νῦν καὶ τὸ πρῶτον ἤρξαντο φιλοσοφεῖν, ἐξ ἀρχῆς μὲν τὰ πρόχειρα τῶν ἀτόπων θαυμάσαντες, εἶτα κατὰ

σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν πρὸς ῥαστώνην καὶ διαγωγὴν ἢ τοιαύτη φρόνησις ἤρξατο ζητεῖσθαι

καὶ νῦν = χρονικό επίρρημα, φανερώνει το σύγχρονο, κάθε στιγμή μπορεί να ξεκινήσει να φιλοσοφεί κάποιος με αφετηρία το *θαυμάζειν*.

καὶ τὸ πρῶτον = πλάγια πτώση, φανερώνει την πρώτη αιτία στροφής προς τη φιλοσοφία.

εἶτα = χρονικό επίρρημα, φανερώνει την επόμενη φάση στροφής των ανθρώπων προς τη φιλοσοφία .

σχεδὸν γὰρ πάντων ὑπαρχόντων τῶν ἀναγκαίων = επιρρηματική χρονική μετοχή, , φανερώνει τις προϋποθέσεις που έπρεπε να υπάρχουν για να στραφεί ο άνθρωπος χωρίς προσκόμματα προς τη φιλοσοφία.

ἤρξατο , ἤρξαντο = φανερώνουν και οι δυο τύποι του ίδιου ρήματος την προσέγγιση του χρόνου.

Η Γνώση με τρόπο απλό και κατανοητό!